

Tematyka artykułu była omawiana podczas III Ogólnopolskiej Konferencji Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego pt. *Problemy techniczno-prawne utrzymania obiektów budowlanych*.

mgr Grzegorz Skórka¹⁾

Zmiany w zasadach wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych z perspektywy organów nadzoru budowlanego, producentów, importerów i dystrybutorów

DOI: [dx.doi.org/10.15199/33.2014.12.20](https://doi.org/10.15199/33.2014.12.20)

Polski ustawodawca, w celu dostosowania polskiego systemu prawnego do obowiązującego od 1 lipca 2013 r. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 CPR [1] uchwalił ustawę z 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych oraz ustawy o systemie oceny zgodności [2]. Ustawa ta weszła w życie 23 sierpnia 2013 r. i zostały zawarte w niej najpilniejsze zmiany związane głównie z wprowadzaniem do obrotu wyrobów budowlanych oznakowanych znakiem CE oraz wyznaczaniem jednostek oceny technicznej.

Kolejne zmiany są przewidziane w nowym projekcie z 29 sierpnia 2013 r. ustawy o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych oraz ustawy – Prawo budowlane. Projekt ten przewiduje m.in., że system wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu z oznakowaniem znakiem budowlanym będzie zmodyfikowany w ten sam sposób jak system oznakowania CE. Wprowadzone mają być też liczne zmiany mające usprawnić kontrolę rynku wyrobów budowlanych.

Organy nadzoru budowlanego

Zgodnie z art. 11 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych [3], organami właściwymi w sprawach wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu, oraz organami wyspecjalizowanymi, są wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego i Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego. Z perspektywy organu kontrolnego na szczeblu wojewódzkim należy zauważyć, że zmiany w prawie wprowadzone w 2013 r. spowodowały, że kontrolujący ma więcej instrumentów do weryfikacji poprawności wprowadzenia wyrobów budowlanych do obrotu. Okazuje się, że bardzo dużo nieprawidłowości występuje w związku z wymaganiami przewidzianymi w art. 7 ust. 4 i art. 11 ust. 6 rozporządzenia CPR (obowiązek dostarczania kopii deklaracji właściwości użytkowych w języku lub językach wymaganych przez państwo członkowskie, w których wyrób jest udostępniany i obowiązek zapewniania, aby wyrobowi towarzyszyły instrukcje obsługi i informacje na temat bezpieczeństwa w języku określonym przez dane państwo członkowskie). Niestety wielu zagranicznych producentów i importerów

wyrobów budowlanych nie dba o to, by dokumenty towarzyszące oznakowaniu CE były sporządzone w języku polskim. W innych przypadkach również tylko część obowiązkowej dokumentacji jest tłumaczona na język polski lub występują liczne błędy w tłumaczeniu, polegające na wadliwym przekładzie terminów technicznych przez tłumaczy lub na użyciu elektronicznych tłumaczy internetowych.

Należy podkreślić, że producenci w przeważającej części bardzo sumiennie przygotowali się do zmiany deklaracji zgodności na deklarację właściwości użytkowych. Analiza treści deklaracji okazywanych organom nadzoru budowlanego wykazuje, że na ogół są one wystawione poprawnie. Stwierdzane są natomiast liczne nieprawidłowości związane z wymaganiami art. 9 ust. 2 rozporządzenia CRP. Zgodnie z treścią tego przepisu, oznakowaniu CE powinny towarzyszyć m.in. numer referencyjny deklaracji właściwości użytkowych oraz zamierzone zastosowanie wyrobu określone w zastosowanej zharmonizowanej specyfikacji technicznej. Producenci zapominają o dopisaniu numeru referencyjnego deklaracji właściwości użytkowych oraz zamierzonego zastosowania wyrobu zgodnie ze specyfikacją techniczną.

Organy kontroli rynku wyrobów budowlanych stopnia wojewódzkiego w dalszym ciągu czekają na zmiany mające usprawnić kontrolę rynku wyrobów. Projekt ustawy z 29 sierpnia 2013 r. o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych oraz ustawy – Prawo budowlane przewiduje m.in. rozszerzenie katalogu miejsc, w których mogą być pobierane próbki wyrobów budowlanych, o budowy prowadzone z wykorzystaniem środków publicznych. Ta zmiana umożliwi kontrolę jakości wyrobów budowlanych stosowanych przy budowie obiektów o dużym znaczeniu (autostrady, lotniska itp.).

Następną istotną zmianą jest konieczność weryfikacji przez organy nadzoru budowlanego zakresu i poziomu właściwości wyrobów deklarowanych przez producentów w odniesieniu do zawartości przepisów techniczno-budowlanych obowiązujących na terenie Polski. Zbiór tych przepisów jest łatwo dostępny na stronach internetowych Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego. Ponadto przy GUNB działa Punkt Kontaktowy ds. Wyrobów Budowlanych. Niestety podczas kontroli rynku wyrobów budowlanych często stwierdza się, że producenci nie weryfikują zakresu i poziomu właściwości użytkowych swych wyrobów w stosunku do wymagań

¹⁾ Wojewódzki Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Katowicach; g.skorka@interia.pl

wynikających z przepisów techniczno-budowlanych obowiązujących na terenie Polski. Dotyczy to przede wszystkim producentów spoza Unii Europejskiej. Polscy producenci radzą sobie na tym polu dużo lepiej.

Bardzo dużą zmianą, mającą się przyczynić do wzrostu efektywności kontroli rynku wyrobów budowlanych, jest dodanie art. 35a, w którym zostały zawarte przepisy karne. Wprowadzono odpowiedzialność sprzedawców za udostępnianie wyrobu budowlanego bez oznakowania CE, znaku budowlanego lub bez informacji towarzyszącej tym oznakowaniom, jeżeli takie oznakowania są wymagane. W przypadku, jeśli nie zastosują się uregulowań wynikających z art. 35a, będzie im groziła grzywna.

Producenci

Jednym z głównych problemów, z którym muszą się zmierzyć przedsiębiorcy, jest dostarczenie kopii deklaracji właściwości użytkowych. Zgodnie z art. 7 rozporządzenia CPR, każdy wyrób udostępniany na rynku powinien mieć deklarację właściwości użytkowych w formie papierowej lub przesyłanej drogą elektroniczną. W przypadku, gdy partia tego samego wyrobu jest dostarczana jednemu użytkownikowi, może jej towarzyszyć jedna kopia deklaracji właściwości użytkowych w formie papierowej lub przesłana drogą elektroniczną. Kopię deklaracji właściwości użytkowych w formie papierowej dostarcza się na żądanie odbiorcy. Od 24 lutego 2014 r. producenci mogą udostępniać ten dokument na swojej stronie internetowej. Wynika to z rozporządzenia delegowanego KE nr 157/2014.

Innym bardzo dużym problemem dla producentów jest obowiązek dostarczania kopii deklaracji właściwości użytkowych w języku lub językach wymaganych przez państwo członkowskie, w których wyrób jest udostępniany oraz obowiązek zapewnienia, aby wyrobowi towarzyszyły instrukcje obsługi i informacje na temat bezpieczeństwa w języku określonym przez dane państwo członkowskie.

Importerzy

Od 1 lipca 2013 r. podmioty sprowadzające wyroby budowlane na terytorium Unii Europejskiej zapewniają przed wprowadzeniem wyrobu budowlanego do obrotu przeprowadzenie przez producenta oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych, a także sporządzenie dokumentacji technicznej oraz deklaracji właściwości użytkowych. Ponadto wyrób musi być oznakowany CE, gdy jest to wymagane.

W mojej ocenie importerzy są w trudniejszej sytuacji niż producenci, ponieważ muszą zapewnić spełnianie przez producenta spoza Unii Europejskiej wszystkich wymagań rozporządzenia CPR. Co więcej, importer musi zapewnić, aby producent prowadził odpowiednią dokumentację techniczną oraz dostęp do niej i pokryć koszty tłumaczenia, gdy organy nadzoru budowlanego tego zażądata. Należy także zauważyć, że im wyższy jest system oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych, tym zadanie importera jeszcze bardziej się komplikuje.

Zapewnienie przez importera spełniania przez zagranicznego przedsiębiorcę rygorów rozporządzenia CPR jest bardzo ważne, ponieważ ponoszą oni odpowiedzialność za wyrób, co zostało podkreślone obowiązkiem umieszczania na wyrobie budowlanym swej nazwy, nazwy zastrzeżonej lub zastrzeżonego znaku towarowego i swojego adresu kontaktowego (zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia CPR).

Dystrybutorzy

Przed 1 lipca 2013 r. dystrybutorzy nie mieli wyraźnie wskazanych obowiązków związanych z udostępnianiem wyrobów budowlanych. W nowym stanie prawnym zakres odpowiedzialności sprzedawców jest bardzo duży.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że dystrybutor po 1 lipca 2013 r. stał się współodpowiedzialny za prawidłowe wprowadzenie wyrobu budowlanego do obrotu. Zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia CPR przed udostępnieniem wyrobu budowlanego na rynku dystrybutorzy zapewniają, by nosił on, gdy jest to wymagane, oznakowanie CE i by towarzyszyły mu dokumenty wymagane zgodnie z rozporządzeniem oraz instrukcje obsługi i informacje dotyczące bezpieczeństwa w języku określonym przez dane państwo członkowskie, łatwo zrozumiałym dla użytkowników. W przypadku braków dystrybutor nie ma prawa udostępnić wyrobu. Obowiązek ten stanowi duże wyzwanie dla sprzedawców wyrobów budowlanych, gdyż np. supermarkety budowlane mają 20 – 30 tys. rodzajów wyrobów, a większe składy budowlane 5 – 10 tys. Duża liczba rodzajów wyrobów powoduje, że bardzo trudno będzie sprzedawcy sprawdzić, czy dokumenty towarzyszące danemu wyrobowi są prawidłowe. W praktyce sprzedawcy mają dwa wyjścia: przeszkolić pracowników zajmujących się przyjmowaniem towaru na stan w najnowszych przepisach lub w umowach handlowych zawrzeć stosowane kary umowne mające zrekompensować ewentualne kary i koszty utraconych zysków w przypadku zabezpieczenia źle oznakowanych wyrobów.

Duży problem dla dystrybutorów stanowi też obowiązek zapewnienia, aby w czasie, gdy ponosi on odpowiedzialność za wyrób budowlany, warunki przechowywania lub transportu nie wpływały niekorzystnie na jego zgodność z deklaracją właściwości użytkowych i z innymi wymaganiami określonymi w rozporządzeniu CPR. Należy zauważyć, że dla sprzedawców nie jest trudne ustalenie, w jaki sposób wyrób ma być przechowany lub transportowany, ponieważ większość producentów przy informacji towarzyszącej oznakowaniu CE umieszcza stosowne informacje. Problemem są jednak koszty. Dystrybutorzy mają np. bardzo ograniczoną ogrzewaną przestrzeń magazynową, a spora część wyrobów budowlanych musi być chroniona przed przemarzaniem.

Podsumowanie

Zmiany w przepisach dotyczących wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu dotyczą wszystkich – od wprowadzających do obrotu, kontrolujących ten proces po konsumentów wyrobów budowlanych. Każdy z wymienionych podmiotów musi wypracować własne metody radzenia sobie z tymi zmianami i funkcjonowania w nowym stanie prawnym.

Literatura

- [1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz.U. UE. L. 2011.88.5 z 4 kwietnia 2011 r.).
- [2] Ustawa z 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych oraz ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. 2013 nr 0 poz. 898).
- [3] Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz.U. nr 92, poz. 881 z późn. zmianami).

Otrzymano 12.11.2014 r.